

Om nattvardsgång inom statskyrkan

Till en ung broder, bekymrad över att taga sakramentet
Tillsammans med de otrogna.

Älskade broder i Kristus! Guds frid, som *övergår allt förstånd*, bevara våra hjärtan och våra tankar i Jesus Kristus! Jag ville nu gärna, till svar å erhållna brevet, säga något nyttigt, men känner så djupt, huru nyttan beror blott av Guds gode Ande, att jag frestas i min brådska nedlägga pennan och säga: Gud, sände du en stråle av ditt ljus i denne broders själ över dessa frågor, så behövs intet ord av mig! Men jag vet ock, att Gud begagnar sig av mänskliga verktyg, och vill därför giva de upplysningar, som jag kan, även om de ej skulle här uträtta, vad de på mig och många uträttat. Jag har dock visserligen ingen anledning att om dig antaga någon otillgänglighet för ordet, men jag har så ofta på *andra* gjort den erfarenhet, som jag antyder. Nej, tvärtom gläds jag att se, huru Gud nådeligen kallat, upplyst och dragit dig, min unge vän. Prisat vare hans namn! Men likväl må ingen tänka: Blott jag får klara skäl, skall jag nog veta att vörda dem! Nej, blott den tanken är farlig; utan vi måste tänka: Gud var mig nådig! Led mig Du i all sanning!

Vad nu de språk angår, varom någon upplysning äskats, så märker jag, att det är ett, som är det mest bindande, det i 1 Kor. 5: 11, och särskilt de orden: *Med en sådan skolen I icke ens äta*. Jag vill här först erinra om den viktiga huvudregeln för all sund bibeltolkning: *Giv akt på sammanhanget* (vilket särskilt i Pauli brev är så påtagligt) och giv akt på apostelns *syftemål med ett bud*! Stanna och tänk! Icke har en apostel givit en regel utan syftemål, utan att avse någon *skada*, som skulle undvikas, eller något *gott*, som skulle vinnas. Nu först sammanhanget: Detta 5 kap. börjar ett nytt bedrövligt ämne för apostelns brev; se v. 1: »Det förljudes i allmänhet, att skörlevnad är ibland eder, och sådan skörlevnad, som icke ens bland hedningarna omnämnas, att en har sin faders hustru»; se v. 2: »Och I ären uppblåsta och haven icke snarare blivit bedrövade, på det att den, som gjort denna gärning, måtte hava blivit utdriven från eder.»

Märk: »blivit *utdriven från edert*». Jämf. nu v. 5: »Den, som detta så bedrivit, han skall överlämnas åt satan» etc. Se vidare i v. 9: »Jag skrev till eder i mitt brev, att I skullen undvika umgänge med horkarlar», och apostelns egen förklaring uti v. 10, 11: »Dock icke i allmänhet med denna världens horkarlar... Men nu skrev jag till eder, att om någon, som kallas broder, är en horkarl eller en girig... skolen I icke ens äta tillsammans med en sådan.» Han säger ju uttryckligt, att han icke talar om »denna världens horkarlar etc., utan »om någon, som kallas broder, och är en horkarl» etc., med en sådan skolen I icke hava umgänge, eller ens äta med en sådan. Och så vidare v. 12, 13.

Vi se ju således, att detta ställe handlar helt och hållet om, huru en kristlig *brödrakrets* bör vaka över sig, att den ej *förtroligt* umgås med lastbara personer såsom med *bröder*, och till detta förtroliga umgänge hörde, att man bjöd sådana till sig och åt med dem, eller att de kristna hade gemensamma måltider. Jag har rådfrågat flera tolkare över detta ställe, svenska, engelska och tyska, men icke en enda av dem har någonsin kommit på den tanken, att ordet »äta» på detta ställe handlar om nattvarden, utan blott om vanligt ätande, varmed antyddes broderlig bekantskap.* Det står ju uttryckligt »*utdrivas*» v. 2, »icke hava umgänge med», icke såsom *bröder* (v. 11) umgås med, utan »utdriva», v. 13. Alla dessa ord visa, varom fråga är.

Men nu om *syftemålet*! Även det är viktigt för vår fråga. Vad kan vara apostelns ändamål med detta bud, att de icke borde broderligt umgås med lastbara personer, utan utdriva dem? Måne icke allra först, att den arme syndaren själv skulle märka, att sådana laster ej stå tillsammans med Kristi tro, och så komma till ånger? Jo, så säger aposteln: »att han må blygas» (2 Tess. 3:14). För det andra, att icke världen skulle få skäl att smäda och säga: Sådana syndar hyllas hos de kristna – denne är en av dem o.s.v. Så säger aposteln om dem, som ej levde

efter läran: *För eder skull försmådas Guds namn bland hedningarna* (Rom. 2: 22—24). I synnerhet detta var viktigt, att ej ryktet (v. 1) skulle hava någon grund. Se v. 1 i vårt kap. Låtom oss lägga på minnet detta *syftemål*. Nu frågar jag, om en kristens nattvardsgång i den allmänna blandade församlingens kyrkor *betecknar* eller *medför*, att vi hava »umgänge med horkarlar», eller om någon människa, därför att vi gå till nattvarden, misstänker oss att stå i *broderligt förhållande till dessa ogudaktiga*, som också i samma kyrka taga nattvarden. Det låter duktigt, då man säger: »Böra vi icke ens äta med horkarlar, huru mycket mindre då taga nattvarden med dem!» Men jag ber var och en giva akt på *verkliga förhållandet* med det ena och det andra och på apostelns ord: »Jag talar ej om denna *världs* horkarlar, utan om någon *kallas broder*.» Jag frågar, om min nattvardsgång i kyrkan betecknar, att jag står i förtroligt förhållande till de ogudaktiga, som också äro med?!

Det är visserligen ett bedrövligt förhållande med den stora blandade hopen i statskyrkan, att icke ens i nattvarden någon sådan gemenskap äger rum; men var och en måste medgiva, att det *dock är så*, att ingen gemenskap där äger rum. Och just därigenom behöver ingen frukta, att han *där* bär främmande ok med de otrogna, eller »har umgänge» med dem, utan en kristen söker där blott sin Frälsare och hans lekamen och blod, och söker icke sällskapet. Men vid sitt bord där hemma, där har han sina bröder, där kan man se, vilka som äro hans folk. Och märk, käre vän! Ingenting är viktigare i allt Guds ord, än att se på *ändamålet*, *anden* och *syftet*. Då ledas vi på rätt väg. Annars varda vi sådana ordryttare som fariséerna, vilka gjorde själva Frälsaren till brottslig mot 3:e budet, därför att de sågo blott på *bokstaven*, om sabbaten, och icke på *ändamålet*, det ljuva, välgörande ändamålet och anden av detta bud, varom Herren erinrade, sägande: »Sabbaten är gjord för människans skull, icke människan för sabbatens skull.» Nya testamentet är just däri skilt från det *gamla*, att det icke är »*bokstavens* ämbete, utan *Andens!*» Denna anmärkning ger mycket ljus och ledning, om vi djupt betänka den.

Slutligen vill jag säga ett ord, som kan vara att tänka på: Vill man i närvarande ställning inom vårt land fordra något riktigt och gott förhållande, samt missnöjas med allt, som kan klandras, så måste vi rymma. Hej, vi leva nu i en tid och i förhållande, som likna Israels i Babel, eller ett av krig utarmat land i lekamligt avseende. De, som på sådan tid fordra att hava allt efter ett ordnat samhälles vanliga förmåner, måste bliva olyckliga; men de, som med ett gott mod blott se till, att de kunna komma med livet igenom den onda tiden, de äro glada och lyckliga efter omständigheterna. Så lärde profeten israeliterna i Babel. Se Jer. 29 kap. till 14:e versen. Det bör vara oss nog, att vi ej behöva göra något emot Guds ord. Och *alla* de språk, som du anförde, handla icke om att enskilda trogna böra gå ut ur ett stort gammalt *kyrkosamfund*, som har stora lyten, utan dels om huru ett samfund av *trogna* bör vaka över sin lilla hops anseende, genom att icke där hylla horkarlar m.fl.; dels huru ett kyrkosamfund borde öva kyrkotukt; dels ock huru vi skola fly orättfärdigheten, såsom i 2 Kor. 6 kap. Men om utgående ur *kyrkan* finns intet bud i Skriften, helst Kristus och apostlarna själva bevisat motsatsen med sitt exempel, då de nämligen icke *utgingo* från den fördärvade, fallna judiska kyrkan, utan fortforo, så länge de fingo, att gå i templet och i synagogorna. Se härom mycket uti Pietisten.

Vill någon förhastat påstå, att den, som går till nattvarden i statskyrkan, »bär främmande ok med de otrogna», så svarar jag – icke blott, att vi, som göra det, hava ock velat fly världen och orättfärdigheten, vilken alla dagar omgiver oss, mer än i kyrkan – utan då hava Kristus och hans apostlar burit främmande ok med de otrogna. Nej, nattvarden i kyrkan är icke ett för de trogna »främmande ok», utan just deras tillhörighet; det är de *ogudaktiga*, som där i våra dyra rätter bära ett för *dem* främmande ok, – det är de ogudaktiga, som där skrymta kristendom!! – »Vad, är då statskyrkan Kristi kyrka?» torde du fråga, »Kristi kropp, Kristi brud?» – Svar: Jag hoppas, vi äro ense om vem de ogudaktiga tillhöra! Jag hoppas vara så pass känd. Men vet, min vän, huru det tillgår med kyrkan på jorden? Jo, antag, att vi i dag skulle förena oss med de mest äkta kristna, vi funne, och bildade det renaste kyrkosamfund, allt efter Kristi församlings första typ.

Om tio år började vi med ängslan se, huru skrymtare inkommit, somliga av oss ville börja rensa, andra sade: håll! endast de *uppenbara* må du utdriva! Gott, men är ej *det* och *det* uppenbart? skulle någon säga. Därom bleve nu olika meningar. Snart vore den skröpligheten, snart den ett föremål för somligas bekymmer, andras

försvar, snart – märk! – genom de oändliga *graderna* av mer och mindre framstående ogudaktighet och de oändligt *skiftande omdömena* hos de trogna en källa till all villrådighet och obestämthet. Nu, medan vi levde, ginge det dock någorlunda, kanske; men låt 20, 30, 40, 50 år komma härtill; grundläggarna eller reformatörerna äro döda, nya styresmän! Huru går det då? Och lägg nu härtill 100 år – huru ser det då ut med vårt rena samfund? Och ännu 100 långa år, 200, 300, 400! Se här, käre vän, grunden till *alla* gamla kyrkosamfunds missbildning!

Och *när, vilket år* upphörde vårt från början *goda samfund att vara Kristi kyrka*? Här är grunden till den uppfattning av kyrkan, som våra reformatörer så kraftigt förfäktat i de symboliska böckerna, med ledning av Kristi liknelser om »himmelriket», t.ex. noten, som samlar »allehanda fiskar», både goda och onda, m.fl. (Matt. 13). Allt detta bråk om kyrkan av enfaldiga kristna är därför ett vanskligt arbete och har dragit många från den »enfaldiga troheten mot Kristus».

Summa: allt är skröpligt, men låtom oss i Babel, d. ä. i denna tid och dessa förhållanden, blott se till, att vi bevara det högsta goda: *Budets ändamål är kärlek av rent hjärta och av gott samvete och av oskrymtad tro*. Låtom oss pröva, vad som är oss *sunt*, och vad som är oss osunt etc. Gör det, som är *mest hälsosamt* för *egen* och *andras* själar! *Detta* är sannerligen enligt med Kristi och apostlarnas lärdom och exempel. Är det för egen och andras själar nyttigt att gå ut från kyrkan, icke där taga nattvarden o.s.v., så gör det; i annat fall tvärtom. O, det är svårt och beklagansvärt, att ställningen är, som den är, men – vart vilja vi? Detta är nu, vad jag i stor hast utkastat. Mera i Pietisten. Måtte nu Guds Ande själv härtill giva sitt ljus och sin ledning.

* Det är samma föreställningssätt, som ligger till grund för detta uttryck: »icke äta med honom», som det vi märka, när fariséerna sade om Kristus, då lastbara personer av honom benådades (när de omvände sig), och han åt med dem: »Denne undfår syndare och äter med dem.» Det brukades näml. då, såsom nu, att man bjöd till bords blott umgängesvännar. Man ansåg sådana av ett sinne. Nu förstå vi apostelns nit på detta ställe.

C-O Rosenius 1854

© Pietisten 2026

Texterna får användas fritt om ditt syfte är att främja Kristi rikes tillväxt.
www.pietisten.com